

ԲԱՑՈՒՆԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԿՐՈՒԹԻՒՆ
“Հ Ա Ե Գ Ի Ս Ա Մ Ս Ո Ր Ե Ա Յ ,
Ա Բ Ս Ո Ւ Մ Ն Ա Բ Ե Վ Ե Ա
— 1905 ՏԱՐԻՈՅ —

“Հանդէս Ամորենայ, իսր տառնուիններդ տարին մտնելը խմբագրութիւնը հայ գիտնական աշխարհին կը ծանուցանէ նոյնին անփոփոք ուղղութիւնը: “Հանդէս Ամորենայ, է եւ պիտի մասց յորց ռասումնական եւ քանայիրական թերթ: Արդէն քաղաքական տևողութեաւն, օգուակարգի տեղեաց եւ ուրիշ մէկ երկու նման ոչ-ազգային նիմեսորդ գաղրեցնելով յայտնի պրա: “Հանդէս, թէ նուքը կը յառաջարկի եւ “Ժողվրդականութեան, դիմակին ներքեւ պատսպարուելու պէտքը ըի զգաք: Ուրեմն Ռատումնայիշերթիս բովանդակութիւնը գարձեալ պիտի մայ Հայութեան կամ հայ ազգին վերաբերեալ նիմեսորդ, — ռատումնասպրութիւններ: Պիտի ծանօթացընէ այն ամէն ազգային եւ օտարազգի ի մանաւորի գերմ:» գիտնական քանասէրներուն հմտուից ու հետաքրքրական գրքերն ու գրութիւնները, որ կը հային հայ ռատումն, հայկական քանասիրութեան, գրականութեան, լեզուին, հայագիտութեան, — — հայ-ազգին: Անարար ըննադասութեան պիտի ենթարկէ հայ-ազգին անցեալն ու ներկան — հայկական պատմութիւններ: Պեղումներէ, ծեռագիրներէ եւ արձանագրութիւններէ հանուած հայ-հնագրութիւններ եւ հնախուութիւններ մեծ տեղ պիտի գրաւեն: Նոյն շափով պիտի մշակուին հայ մատենագրական ու մատենախօսական եւ աշխարհագրական ժիւղերը: Պիտի հրապարակէ հայ ակամանոր եւ գրագէտ անձնաւորութեանց կենսագրութիւնները — կենդանագիրներով: Պիտի շանայ գրեարա կամ կարեւոր նոր հրատարակութեանց վրայ՝ (նոյն իսկ թարգմանածոյ) որ թերթիս կը նուէր կ'առարուին, ըննադատական համառու կամ ընդարձակ տեղեկութիւն տալ եւն, եւն: Կողըն ալ ազգային գրական նիւթոց կամ ծանուցմանց պիտի յատկացուի:

Այն զբութիւնները կամ Թարգմանութիւնները, որ հետև կերպով առնչութիւն չունին հայացածին, նաև - աշխատինին եւ հայ-գրականութեան հետ չեն շեն հրատարակուին:

Տարեկան գինն է 10 ֆո. = 4 ռու. կամ կհե:

ՀՈՐԱՀԱՅԻ ԽԵՐԻՆ ՊՐՈՍՔԱՑ ՀՈՎՃՐԻՆ

Վիճակը,	Մայր Վանք Միաբանութեան:	ՏՓՎԱՍ	Պր. Ծրուածան Լալայեամ:
Գ. ՊՈՂԻՆ,	Վանաստով Միաբանութեան:	"	Պր. Գ. Գարսեամ, գրավաճառականց
" "	Թիգանանի պատուին. Ղաղթին,	"	" դրույթներուն:
	Անըրու Խաչ թիւ է:	ԲԱՐԵԿ	Պր. Ասպարզ Սպարոխաննամ:
ԶՄԻՒԻԽԻՆ.	Վանաստով Միաբանութեան:	ՊԵՅՑՐԻ	Պր. Ս. Անդրեասականց:
ԱՅՏՆ.	Վանաստով Միաբանութեան:	"	Պերճ Հ. Օհնաննա:
Տ/ԱՄՊԴԿ,	Հ. Համապատակ Վ. Տամանեան:	ՐՈՒՇԱՌԻ	Պր. Գ. Գ. Մագմանեամ:
ՏՓՎԱՍ	Պր. Անորբ Սպարոխաննամ:	ԱՄՄՈՒՆԻՑ (Bordon)	" Հայութին ու ու Խնամառութեան:

• 100% 0.0% 0.0% 0.0% 0.0% 0.0% 0.0%

A la Rédaction de la Revue „Handess“. Vienne (Autriche) VII. 2 Mechitharistengasse 4.

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତ୍ନୀ କଣ୍ଠାରୀ ମହିଳା ପରିଷଦ୍ ପାଇଁ ଆମେ ଏହାରେ ଯାଇଲୁ

Միաբանութեանս խորին շնորհակալութիւնը
կը յայտնեմ Յարգելի Պրոֆ. Հովգել Փեղեսարքնի,
որ համեցա մեր Մատնադարանին նուիրել 1902
եւ 1903 տարիներու ընթացքին մէջ իւր հայրե-
նիքը՝ դանիիելէն լեզուաւ Հայոց վրայ լցոս տեսած
առօք եւ թեմինք:

Հ. Բ. Վ. ՊԻԼԵԶԻԿԻԾԵԱՆ

የዚህ የዚህ ስርዓት በዚህ የዚህ ስርዓት በዚህ የዚህ ስርዓት

1. **ԱՐՄԱՆԻԱՆ ԳՐ.** — Երկու Փահլաւան (Սաստանի հմասողիներ), պատմական պօքման: 8դ. տպ. Հերթես 1904: 8° էջ 32: Գիր: 25կ.:
  2. **Ժողովազան տարբեոց 1905 թուականին:** 11դ. տարի 4. գ. տպ. ն. և. Տէրաքրեան եւ որդի: 8° էջ 372: Գիր: 5 լրշ.:
  3. **Ազգին մասնակիութեան տօնք:** Թրգմ. Արքիմես: Խոչչոր տպ. Վերանութիւն 1904: 12° էջ 10: Գիր: 10 սաստ.:
  4. **ԼՅՈՒՅՆ 8 — Դարձնութեան:** Ասպ: 12օ էջ 10: Գիր: 10 սաստ.:
  5. **Ա. Ս. — Կապարան եւ աշխատանք:** Թրգմ. Արքիմես: Ասպ: 8օ էջ 69: Գիր: 1 փք.:
  6. **Միջիաւարդին եւ բանուր պասակարգ:** Թրգմ. Արքիմես: Ասպ: 8օ էջ 69: Գիր: 60 սաստ.:
  7. **CHALATIANTZ B.** — Die iranische Heldenage bei den Armeniern: Ztschr. des Vereines für Volkskunde in Berlin. Heft 1. Էջ 36-47, հ. 3. էջ 290-301, հ. 4. էջ 386-395, 1904:
Ա. Բ. Բ. Շ.

1. Ապուռին կ. - Հեկի կրի: 1904: 8° էջ 275: Գի՞ն 2 փր.

2. Շրիշտի Օ. - Ալուրցին: Թաւրիզ, Սարպատական Համեմուն տպ. 1904: 12° էջ 40: Գի՞ն 15-:

3. Տեղակագիր եւ Խառուեկացի միամյա գրքոնեւութեան Ներս սամայից Կամբո Խաբար Ժիմանց միութիւն 1905 Ներս սամայրիք: 8° էջ 5:

4. Գալուստյան Մ. - Կաղամանչչյ Կամ Գրական Գրամանիներ: Ա. Մաս: Կանան, տպ. Պ. Գևարաթիւն, 1905: 8° էջ 48-: Գի՞ն 40 ստութիւն:

5. ՆԱՐԴԻՆՈՒ. - Ներ օրերից մէկը: 8ֆ. տպ. Ներմէ 1904: 12° էջ 30: [Անդրեա Տարական Պատարակութիւն Խ. ան.]:

6. ՀԱՅՈՒՆՈՒ Ս. Թ. - Անգրածիկ [արտապահա Հայուններ, շաբաթաթեթէ]: Թագմ. ի. Ա. Օստոն: Պատուն, տպ. «Հայունիկ» ի. 1905: 8° էջ 592: Գի՞ն 1-25 տպար:

7. Առողջութեան Բժ. Ա. - Ալբ եւ խանդ: 8ֆ. տպ. «Կերմէս» 1904: 8° էջ 187: Գի՞ն 20-4-:

8. - - . Պոնդութիւն եւ անառութիւն: Ընդ: էջ 123: Գի՞ն 20-4:

9. ՄԿՐԻԺԵՑԻՆ ԱՍԱՑՈՒՔ - Բանարան պուլիաթորէն-հայերէն տառիքին: Սօֆիա, տպ. Գ. Վ. Զինզօֆ 1904: 18° էջ Խլւլ+543:

10. ԽՍԱԿՈՒՑ Դ. - Նոր ապահովագութ աշխարհապարհին բազմաթիւ բարտիւթիւննունք: Խարքապան շամանապարհ: Ե. Խ. Զ. տարի: Ա. Պ. տպ. 8. Մատթէսուն 1904: 4° էջ 128-: Գի՞ն 10 դոշ-:

11. ԱՍԱՑՈՒՔ ԶԱՊՈՒ Հ. - Դոդոնական բերականութիւն արդի աշխարհապարհ: Ա. Գիրզ-Գ. տպար.: Կ. Պ. տպ. 8. Մատթէսուն 1904: 8° էջ 138: Գի՞ն 3 դոշ-:

12. ԹԹՈՁՅՆԻՆ Ե. - Լոյ օրացու Նոնէս 1905: 8ֆ. տպ. Ներմէ. Մեծ 8 Սլրն 650: Գի՞ն 1-20 թթ-:

13. - -. Լոյ գուպտ պատկերապար օրացու 1905: Նոն- Գի՞ն 20-4-:

14. - . Պատկերապար Լոյ 1905 Թ. Տատուածակն օրացուց աշակերտաց գորով՝ «Կայ անաստունծների կնճագութիւններ եւ ինքնանապարհութիւններ»: Ընդ: Գի՞ն 50-4-:

ԱԶԴ. ԽԵՐԹԵՐԻԻ ԲՈՂԵՆԴԱԿԱԿԱԽԹԵՆՔՆ ԳԸՎԱԽԵԹՎ

“Անարիատ,” 1904, թ. 9—12:

Թ. 9-10. Պար. Ֆարմանի Աշխանի հրաբ. Պր. Մաքենց (Տայ. դրզ.) (Խաչ. թ. 11):
Թ. 11. «Դ. Հայուն»:
Թ. 12. 2. Ա. Ա. Խթթարիս Աշխանը:

"Արարատъ," 1904, թ. 9—12.

թ. 9. Ավելան Մ. «Ֆուզիզական հասկեց» (10, 11, 12) և այլ աշխատանքներում գործություն է պահպանվում:

"Առանձին Ապահովություն", 1904, թ. 41—52

42. Բ-բէկն Ալբ- ի Խ-չ ըստի են՝ «Քարոզներու և մասին»
51. Խամոսի առաջնորդ Գիք, Է- եպս. Դուռեհան:

"Unpublished 1904, no. 5674-5763.

5685. Կիբացիաների Ս. Փոքիչ վանքը: 5719 Փառա-
լ. Թոքաս: 5724 Միջուկների բարդ բառեր (5730:31), 5731
Պողոսական Ա. Ա. Ամուսնական սպազմթիւններ Աշքափ մէջ
5734 Ծեմանի Ա. Ա. Ամուսնու:

"Եպանոն.. 1904, Տ. 2481—2525

2481 Արքային Ռ.՝ Դպրու յիշատկներէ»: 2498 Մէրժված
Երբեմն՝ Հարականի յօդինակները (2510): 2511 Ալուստու-
մ.՝ Առանձինէ: «Եւսակ նորատառութիւն» (12, 13, 15):

"Բիւրակն," 1904, թ. 40—52.

44. Գառավառ Տ. Դաւթեան Ս.՝ “Ճաշակ նոր գրականութեան” Ե. Հու.՝ 45. Ա. Վելքոն Գայինսակը: 47. Արտեմոս Տ. Ա. Պարսաման “Անրիանը”: 48. “Արարատակեալ”, “Արակեան պետք” (արարատակ է առ և եղան Պարսկակ):

"LNUML. 1904, p. 6.

“Հանրագիտակ,” 1904, թ. 1—11:

4 ԱՅՀ ԱՅՀ ԳՈՀԱՆԵան (Քասիմ)

“Անգլամերի էֆեար,, 1904, թ. 938—1083:

940 Թե-դի' Լ. Ծաթրեան: 941 Գրեսուռ Հ. 4.
Բաբեկ Վլդ., «Բարզներ»: 1054 Օվանես Գ-դի' [Անեղբէ^շ հայարնակ գիւղը]: 1074 Հոնիօս' Խաչ և Միաւառնութիւն (75):

“Աշմուակ Ախպար,, 1904, թ. 4183—4211:

4202 Տերէլու թ.՝ Անարատ Յղութիւնը եւ Հայ. եկեղեցին

"Աշակ," 1904, թ. 256—290:

273. ՚Նույնական Գ.՝ Աշուշ Համիկ (Համբարձում Աղաման): Ըստ այս լի՛ Գերասանիք Հ. Տիգրան Հ. Օրգանական
274. Եղանակը: Խախո՞ւթ Բժ. Գեղոր կամքամեան: 290. ***
Պարզին խնդիրներ (Նորայր Քիւզանդացւոյ աշխատափեռ-
թեհներ):

"Ump," 1904, p. 11—12.

թ. 11: «Երես»՝ Վահի նահանջը ներկայած (12): Մ-
Տ-Ա-Ա- Դաբազտեալ կամ Ապոց մաք (12): Լ. Ա. Մի քան-
ի Ապօցամուն և Ալիքամուն (12): ՄՏՏնեսնեն. Նա՝ Հայոց
առաջնորդ, պատ ըստ Մոգենէնի, Հայփանի, «Հայ-քրթակն վեպ,
Ալիքի առանձ, Դիեն Ապօցամ:

թ. 12: ՄՏՏՆԽԱԾՆ. Զ.' խանգար, "իտէալդըմ" թէ
մա և բրալիզմ'': Զ.' Շերամ, "Արյոց զահերու": Զ.' "Պաշտառու-
ծա, երի բռնծարան եւ պայքչը եղը. Գ. եւ Մ. Փըթունեանցների

"Արքականութեան 1904, թ. 1713—1799:

1774 Խառնութեան Արքան է հ. Ալեքսանդրիկ Հայերը սկիզբէն
մինչեւ Հիմայ: 1795 Տեր Յարութիւննեան Հ. Հնդկահայերու-
հեանքիւն:

“Յարշագ”, 1904, թ. 29—34

29. Յառա-ի եր՝ Քրիստոնէաթեմը Հայութանամ և
Ս. Էջմ. (30, 31, 33): Ալմա-Ներ Գ. Ալշան, «Հաւաքանին
Ծովական» (30, 31): Ա. Տաթ. Հայ հերո գնապիտ խօսան
Յառաթեման Թօնիկէանց: 33. Ս. Մ. «Լոյդ գրադար
առափական որբոց» 1905 Թաւակնի (31): 34. Ե. Շ. Դ. Վ.
«Վենիամին. Մագիստր ճշ.»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՎԱՅԱՐԵԼԻ ԳՐԵԱՆՔ

(Հայունական-Անգլ.)

- Աստղադիմք ոպառած զբեթ են: - Փակածքը մէջ զրտած է լոր այսօրան պիտի: - Գիները Փանովը ն։ Ֆր. 1.- ըր. - 35: - Ունինք զորածուած բայց ամրող: - Ասպարան ձափր զրոց նյուն է: - Մինչու պատրաստ զրամու եղած յանձնարատիթիւն նկատողիթիւն կամունք, քանի որ գրեթե մըր չն, այլ ոտարք: - Դիմու խմբագրութեան հասցէին)
123. Թօրէն Մարիս: — Երկաթէ զիմանիզ մարդը. Կ. Պ. 1801: 1:50:
- 124.* Ժամակարգութիւն Աւագ շարաթու. Թրիեստ 1808: 2:-:
- 125.* Ժազով ազգային կրթութեան. Ալինեա 1860: 1:-:
126. Խամառութիւն Խելայ որդուց Ալիրայ եւ Թուղթ Երեմայ Տարգարէի առ գերեան Բարերնի. Ալինետ. 1833: (1.) - 76:
127. Խճիճեան Հ. Պ. — Եղնակ բրազնեան. 1816, 1819: 5:-:
128. Խնօրեայ պաշտոն կ պատրաստութիւն տօնի Անարատ Յզութեան. Ալինեա. 1894: 1:-:
129. Ի՞նչ է կամուզիկ եկեղեցին. Կ. Պ. 1873: 1:-:
130. Ի՞նչ է մեր թշուառութեան պատճառը եւ ինչ է անոր գարմանը. Կ. Պ. 1872: 2:-:
131. Իւթիւճեան Խ. Բ. — Մասենակարան ժողովից. Հասոր Ա. Օտակար Խօսկացութիւնը ընտանեաց հասալըրութեան վերաբերեալ. Կ. Պ. 1863: 1:-:
132. — Ա. Ա. — Առողին անտեսութիւն կամ մասարաւութիւն. Կ. Պ. 1891: 1:-:
133. Լարուէ Շ. — Ազգային կրթութեան. Սանկտպետերուրք. 1:67: 1:-:
134. Լեռնի (Ա.) Ճառք. Ալինեա 1890: 5:-:
135. Լեռն Ժի... Առաքելական թուղթ յարզա պահպանութեան եւ պաշտամունքեան եկեղ. Կարգաւորութեան Արեւելաց. Կ. Պ. 1895: 1:-:
136. Լիքուոր Հ. Ալֆ. — Գանձարան շնորհաց. Ալինետ. 1812: (8.) 4:-:
137. — Կոթութիւն միերեց զՅիսուս: Ալինեա. 1853: (2.) 1:-:
- 138.* Խամառութիւն կը Էլքըռու Մշիք. — Կարմասաւառունեղ համառութիւն ասուուարանութեան խականի թորգմ. ի Խայկանի իջու. Մարիամ Գարագաչեան. Ալինեա. 1736: 10:-:
139. — Համառու մէկնութիւն Երգոց երգոյն Սոլոմոնի. Կ. Պ. 1700: 5:-:
- 140.* Խաղողառան կան Կ. Ա. — Խնեայ յորդորանք մարանութեան. Փարիզ. 1856: 2:-:
141. Խորհրդաւեար Ա. Պատարացի. Թրիեստ. 1803: 2:-:
142. — Ալինեա. 1823: 1:-:
143. Խորթուճեան Մ. Պ. — Մի բարեկամական թիթեա ապահ առ. Ա. Ա. Աղասուհեան. Կ. Պ. 1880: -50:
- 144.* Շապեկեան Հ. Մ. — Աշխարհաբարութիւն համառու. Ալինեա 1857: 1:-:
145. Շագիազար համառե յօտարազի մատենագրաց. Ալինեա. 1873: 1:50:
146. Շարադի հմանական կանոնաց. -25:
147. Շրացի ու ամաց վաժարանին Քերց Կարդի Անարատ Յզութեան. Կ. Պ. 1891: -50:
- 148.* Կ. Բ. Ն. — Քամուրիկ մը մամուռուքները եւ հայու մը մամուռուքները. Կ. Պ. 1864: 2:-:
149. Կանոնագիր Հներութեան նախկին աշակերտաց վարժարանին Հարց Ամիսթարեան Ալինեայ. Տինեալ ի Կ. Պ. 1887: -50:
150. Կանոնագիր եւ ծրագիր մըուարանական համագոյին վարժարանին հաստատեալ ի Կ. Պ. 1887: -25:

151. Կանոնագիր եւ ծրագիր Մերժանեան ինցուարանական վարժարանին հաստատեալ 1887 Կ. Պ. -25:

152. Խամառութիւն յարտագրի ու ամաց Արաման երկնեան վարժարանի ի Պատրիքը. Կ. Պ. 1885: -25:
153. Կարգավորութիւնի կայսերական հավատարութեամբ պաշտպահեալ Հայկական նմանանին Երևան երեան ինքաւց կառուցելով ի Սասկով քաղաքի... Մասկու 1830: 3:-:
154. Կարգավորութիւն հաստարակաց աղօթից... Ալենիի 1750: 2:-:

155. Կեռարացեան Խ. — Խամականի առ ընթերցաւեր հպութեան. Կ. Պ. 1879: -50:

156. Կեռաներ... Քիրուուած ի Մահն Արելի. Ալինեա. 1835: (2.) 1:-:

157. Կիւրդի Կոյութ ընթայաթեան. Ալինեա 1832: 1:50:

158. Կոթի Թ. — Տաքթոր Պ. Շէրտօնայ կամ հազեփինեան. Թրգմ. Ա. Քիրուուած ի Ա. Թովմայի, Բ. Հոր. Ենեա. 1750: 1:-:

159. Կովին Խ. — Փիլիսոփայութիւն Ա. Թովմայի, Բ. Հոր. Ենեա. 1844: 3:-:

- 160.* Կորիդ վարդապետի, Մամբէի, Դաւթի մատենագրութիւն. Ալենեա. 1833: 3:-:

161. Կորտեայ վամ գործոց եւ արութեանց Ալեկսանդրի, Թրգմ. Հ. Յ. Գաթըթեան Հասոր Ա. Բ. Ալինեա 1844: (3:5) 2:-:

162. Համարացարան շամ յանձնամայն բառեց. Զմ. 1818: 2:-:

163. Համարացարին առեւտրական եւ կեռապիտական վարժարան գիշերութիւն եւ ցերեկայ. Կ. Պ. 1898: -25:

- 164.* Համառու կրթութիւն վասն մականց որք զարացինն ամային ի Ա. Խորհուրդ Հաղորդութեան. Թրիեստ 18: 2: 1:-:

165. Հայաստանի սպեկլոց ինամոզ կերպուական յանձնաժողովոց երրորդ յարտարարութիւն. Կ. Պ. 1880: -50:

166. Հայունունի Արեւանի. — Ճերմակ կամ պարու Ա. Փահանձան եւ բար Ժամանակի Ա. Համագոյին ապարան. 1865: 1:-:

167. Հազարեցուացի համակարառութիւն Ա. Բակոր ազգային անկելանոցի կամուրիկ Հայոց, 1898: -50:

168. Հետաքանին աշխարհական կամ անօրէնութիւն իրկութեան. Կ. Պ. 1892: -50:

169.* Հերի մեն Սրապիուն. — Տաղը, քերթուածք եւ Թատերուութիւնը. Կ. Պ. 1867: 10:-:

170. Հիմասկ կամուռարութիւն դպրաց դասու կաթուողիկէ հայ համարանութեան Կ. Պ. 1897: -25:

171. Հ. Խական հանուու եւ ծրագիր ուսանց ժառանգաւորաց վարժարանի Ա. Կարպատի մանաց ի Կեսարիա Կ. Պ. 1892, 1894: -50:

172. Հերթիւ շենան Հ. Խ. — Առձեն բանաստեղծութիւն. Ալինեա. 1839. (1:60) -75:

173. — Հովի հոգեւու, Ալինեա. 1859. (12:50) Ա. :

174. Հովի կրնաւորակաւ. Ալինեա 1894: 1:-:

175. Հովուրիկեայ Ա. Հայահագեց կամարմն եւ քրիստ. առաքինութեան. Ալինեա 1844: 1:-:

176. Հրահանգ բարեկարգութեան ազգային վարժարանաց: Աւելեցան ի կոսն. եւ քաղաքական խառն ժողովու. Կ. Պ. 1878: -50:

177. Հրապանի բնուածքան. Թրգմ. Թ. Ֆերզեան. Կ. Պ. 1870: 1:-:

178. Հայն Շմարտութեան. Կ. Պ. 1868. 2:-:

179. Հերուենա Եղեսաց. Աղմ. 1868: 3:-:

- 180.* Շամճեան Հ. Փ. — Ակց լըզուեան խօսկցութիւն. Ալինեա 1848: 20:-:

(Հայունականի)